

FET TV.

De har funnits ganska länge, de ger större bild än konventionella TV-apparater och de är ett betydligt billigare alternativ till plasmaskärmar. Men det är först ganska nyligen bildkvaliteten har blivit riktigt bra.

AV CHRISTER BENGTSOON

Många har hört av sig under åren och undrat varför vi inte testat bakprojektorer i större utsträckning. Det kan jag förstå, men låt oss ta ett exempel.

För cirka tre år sedan så var jag på en elektronikmessa där en stor hembiohandlare bland annat ställde ut storbilds-TV:n i form av just bakprojektion. I detta fall rörde det sig om en 46-tums bakproj-TV från en av de japanska jättarna med LCD-teknik. Framför TV:n i en soffan satt en mycket entusiastisk tvåbarnspappa med sina små barn bredvid sig. De små såg ut som tomma fågelholkar när deras blickar pendlade mellan TV:n och pappan. Och den uttråkade modern, tillika hustrun, stod bredvid soffan, skakade på huvudet och såg mest ut som om hon hellre hade varit på något helt annat ställe. Mannen däremot, han brann av entusiasm för denna produkt och han planerade och resonerade vilt med säljaren om hur han snabbast möjligt kunde få hem det här ekipaget. Allt medan jag själv stod i närheten och undrade varför de alla stirrar på en avstängd TV-bild? Det var först när jag böjde mig ned och nästan kikade över mannens ena öra som jag kunde skymta något som verkade röra på sig någonstans på den mörkgrå skärmen.

Dessa produkter har alltså, i förhållande till alternativen, hållit en ganska tveksam kaliber som bara ett fåtal konsumenter förhoppningsvis fastnat för. Det är först relativt nyligen som de nått upp till en tillräckligt intressant prestandaklass för att bli heta testobjekt. Så är nu tiden mogen att börja köra tester med jämna mellanrum.

Varför bakprojektion?

Konventionella TV-apparater har en viss begränsning när det gäller maximal storlek. Längre har man sagt att 36 tum är smärigränsen för vad tekniken tillåter. Några modeller har dock trotsat detta och tillverkats i 37 tum och nu alldeles nyligen även i hela 40 tum (Loewe). Begränsning-

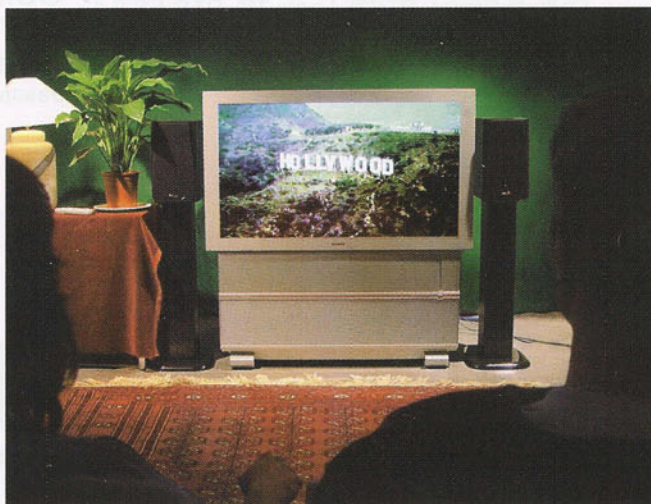
synliga) linjer ser föga tillräcklig ut när bilden blir för stor. För att råda bot på detta så bör man då använda sig av någon form av linjedubbling, det vill säga progressiva bilder (Se nummer 5, 2001 för närmare beskrivning av detta).

Genom att gå över till bakprojektion kan man dels få ned vikten på maskinerna genom att använda sig av en plastyta för bilden istället för en glasskärm. Dessutom kan man integrera linjedubblare (för CRT-modeller) och annan teknik för att få en progressiv och linjefri bild. Men även om man inte använder progressiv teknik så ger ändå en bakproj med CRT-teknik betydligt mindre linjeraster i bilden än vad en vanlig CRT-TV gör. Detta beror bland annat på något suddigare bildkaraktär.

Olika tekniker

CRT är och har alltid varit den vanligaste tekniken för bakprojektion, men det finns även exemplar som använder sig av LCD-teknik. Fördelen med LCD kontra CRT är perfekt konvergens som inte behöver justeras. Svagheten blir

å andra sidan begränsad svärta som inte kan mätas sig med CRT. Och detta ger i sin tur lägre kontrastvärde. Den största skillnaden är: LCD = lampa, CRT = elektronantänd fosfor. I detta test skall vi bara koncentrera oss på bakprojektorer med CRT-teknik. Det finns ett antal aktörer på denna marknad och en del av dem är till exempel Pioneer, Toshiba, Sony, Mitsubishi, Samsung, Thomson, Hitachi, Zenith, JVC, Pa-

en ligger dels i det praktiska. En vanlig TV med bildrör och glasskärm blir nämligen fruktansvärt tung och klumpig när den passerar 29-30 tum. Men den största anledningen till begränsning ligger förmodligen i den försämrade kvaliteten som vanligtvis kommer med större storlekar. Ju större bilden blir, desto mer svagheter uppenbarar sig. Går man över 32 tum så tycker jag personligen att till exempel 100 Hz är ett måste om man inte vill få känslan av att titta på ett stroboskop. Även upplösningen med PAL-systemets 625 (576

vänd ►►

BILD

TOSHIBA 42WH-18P

Krispig bild

Den "otrimmade" Toshiba visade som sagt upp ett svagt stick i rött. Det var inte mycket, men i vissa scener så kunde vi se att människohud såg lite för rosa-skimrande ut. Även konvergensen visade sig tveksam med följden att skärpan höll låg nivå. Men bara med hjälp av användarmenyn så kunde vi redan där förbättra konvergensen (i 9 zoner) en bra bit vilket hjälpte upp skärpan ganska mycket. Ljusstyrkan är perfekt och klarar av att visa väldigt ljusa bilder med mycket tryck i. Svärtan är mycket bra jämfört med plasma och projjar, men når inte riktigt ända fram till en vanlig TV. Du kan visserligen få bilden helt svart, men vid så djup svärta så faller en del bildinformation bort i bildens lågdagrar plus att den del scener kan se något sotiga ut. Vi drog därför upp ljuset till strax över testbildens rekommenderade värde (THX Optimizer). De mesta såg då mer klart och krispigt ut samtidigt som mörka bilder blev lite för ljusa. Kontrasten är hög, men hade givetvis kunnat bli ännu högre om svärtan lyckats fullt ut. Skärpan är hyfsad men går att få nästan perfekt via servicemenyn genom att fixa till konvergensen. Färgåtergivning är bortsett från den röda sticket, mycket jämn, fin och naturlig. Men detta ex krävde helt klart justering för att bli riktigt bra. Toshibas stora styrka jämfört med de andra är att de är ensamma om att ha en reflexfri bilyta vilket är mycket positivt för användning under dagtid. Andra styrkor är flimmerfri bild vilket verkligen syns vid körning av svåra testbilder där Toshiba aldrig blir stressad. Ljudet den levererar är godkänt för TV-tittande, men ger knappast någon övertygande biokänsla. Om du kompletterar med surroundburkar så växer upplevelsen. Det kan låta som mycket kritik, men rätt inställd är denna TV faktiskt grymt bra och ett avsevärt bättre köp än de bästa plasmor vi sett hittills.

PLUS

Reflexfri bilyta
Digitalt ljud
Flimmerfri och stabil bild

MINUS

Dålig konvergens
Färgstick i rött
Lite tunt ljud

FAKTA

Bildstorlek: 42 tum
Bildfrekvens: 100Hz
Bild i bild: Nej
Digitalt ljud: Ja
Signalprocessor: Dolby Pro-Logic & Dolby Digital
Frontanslutningar: S-video, komposit & RCA-stereo
Bakanslutningar: 3 SCART, antenn, komponent, högnivå för surr + main, lågnivå för front med sub, optisk digital & coax digital
TextTV-minne: 2000 sidor
Storlek (BHD): 1005 x 1161 x 415 mm
Vikt: 51 kg
Tillbehör: Underskåp, 3.000 kronor
Pris: 33.000 kronor
Info: Toshiba 08-734 35 50
www.toshiba.se

Alla uppgifter enligt tillverkaren

BETYG

44 / 50

Totalbild	★★★★
Ljud	★★★
Ljusstyrka	★★★★
Svärta	★★★★
Kontrast	★★★★+
Skärpa	★★★★+
Färgåtergivning	★★★★+
Design	★★★★
Användarvänlighet	★★★★
Totalintryck	★★★★+

Toshiba har en minst sagt välmatad baksida, och på fronten hittar vi ingångar för videobandspelare, som normalt är dolda av en lucka.

Toshiba 42WH-18P

Först ut denna gång blev Toshibas modell. Vi pratat 42 tum och design i tidsenlig silverfinish. Det första som slog oss var hur pass "lätt" denna maskin är i förhållande till bildstorlek. Varför Toshiba har valt att inte placera hjul på denna modell (finns på de större i samma serie) förstår vi inte. Så risk för repade golv finns. Lite synd är det också att manualen inte finns på svenska, då den är lite rörig även om den är informativ. Designen bär som sagt silverfinish vilket jag själv

forts. ➤ nasonic, Marantz och Sharp. I Europa sägs Toshiba vara marknadsledande medan det i Sverige sägs vara Thomson. Till detta test lyckades vi ro iland med några av de största: Samsung, Sony, Panasonic, Toshiba och Thomson. Storleksklassen är 42-47 tum. Efter timmar med släpande och uppackande på redaktionen så sätter det riktiga arbetet igång. Bildkälla denna gång är en rykande färsk Pioneer DV-747, SCART-kablar från QED, S-videokablar från Supra samt komponentkablar från diverse tillverkare. Inställningar görs med bland annat THX Optimizer från

Star Wars EP1. Vi jämför sedan dels med våra erfarenheter av vanliga TV-apparater, men även med plasmaskärmar. Och som vanligt så baseras dessa tester på DVD-bilder och ingenting annat. Så resultatet säger alltså inte allt om hur själva TV-bilden kan bli, utan bara hur bra "bildröret" är från dagens renaste bildkälla. Den vanliga TV-bilden beror i sin tur på många andra faktorer som kvalitet på mottagning, kanalval, kabel, digitalt eller analogt, utrustning (parabol eller vägguttag), med mera.

PANASONIC TX-42PT10F

BÄSTA KÖP!
HemmaBio
BÄSTA KÖP!

Grymt bra!

Även denna modell lider av konvergensfel som behöver justeras. Till viss del kan användaren göra detta med hjälp av menysystemet, men en tekniker är att rekommendera för den som vill optimera bilden. Här noterar vi också ett svagt färgstick och denna gång är det i grönt. Men om vi bortser från detta så är bilden mycket bra och extremt mycket bättre än plasma. I alla fall om man ser på det stora hela och väger in all typ av bildmaterial. Här finns djupet i svärtan med bibehållen bildinformation i lågdagrar, perfekt nivå på ljusstyrkan, underbar kontrast, bra skärpa (efter justering), klockren färgåtergivning med mycket naturliga hudtoner. De mörka scenerna i till exempel Toy Story och Cast Away visas med bravur. Även den svåra färgskalan i Gladiator går rätt fram. Detta är helt enkelt en ruskigt bra bildåtergivning. Tyvärr lider Panasonic dock av en hel del reflexer i bildytan under ljusa rumsförhållanden, men trots detta är svärtan och djupet ändå opåverkat. Ljudet är helt ok, men knappast mer. Men om du kan leva med en blank skärm så är detta definitivt en bildmässigt brutalt bra modell som inte kommer att göra dig besviken. I hop med Sony delar denna modell bästa prestanda.

PLUS

Svärtan
Färgåtergivningen
Kontrasten

MINUS

Konvergensen
Svagt färgstick i grönt

FAKTA

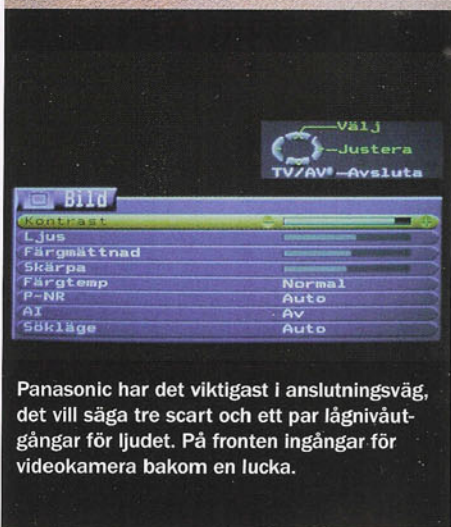
Bildstorlek: 42 tum
Bildfrekvens: 100Hz
Bild i bild: Nej
Digitalt ljud: Nej
Signalprocessor: Stereo
Frontanslutningar: S-video, komposit, RCA-stereo & hörlur
Bakanslutningar: 3 SCART, antenn, & lågnivå för front
TextTV-minne: 500 sidor
Storlek (BHD): 992 x 1132 x 500 mm
Vikt: 53 kg
Tillbehör: Nej
Pris: 35.000 kronor
Info: Panasonic 08-680 26 00
www.panasonic.se

Alla uppgifter enligt tillverkaren

BETYG

47,5 / 50

Totalbild	★★★★★
Ljud	★★★★
Ljusstyrka	★★★★
Svärta	★★★★
Kontrast	★★★★
Skärpa	★★★★+
Färgåtergivning	★★★★
Design	★★★★
Användarvänlighet	★★★★
Totalintryck	★★★★

Panasonic har det viktigast i anslutningsväg, det vill säga tre scart och ett par lågnivåutgångar för ljudet. På fronten ingångar för videokamera bakom en lucka.

är väldigt trött på. Tacka vet jag ett tidlöst svart hölje, men det kanske bara är jag? Nåväl nästan alla har ju denna finish nu för tiden, så vi lämnar det. I övrigt är apparaten mycket snygg och smidig trots sin storlek. På baksidan finner vi testets mest kompletta anslutningsuppsättning. Toshiba bjuder på 3 stycken SCART, en komponent (YCbCr) via RCA, lågnivå (RCA) för stereoljud med subwoofer, högnivå för main + surround, digital audio in via antingen coax eller optiskt, samt naturligtvis en vanlig coaxial antenningång. Så här kan man knappast klaga på anslutnings-

möjligheterna. Fjärrkontrollen känns bra. Den är lång, knapparna är lagom separerade och har en bra layout. Man lär sig den snabbt och den kommunicerar med TVn utan problem.

Panasonic TX-42PT10F

Panasonic är testets andra 42-tumsbidrag. Denna storlek är vad jag kan förstå instegsstorleken till denna värld. Härifrån kan man gå ända upp till 60 tum eller mer, men 42 tum känns helt klart ganska lagom om man bara vill ha en smula större bild än de traditionella apparaterna. Hur

som helst så är även "Pannas" modell väldigt lätt och smidig. Dessutom går den, till skillnad från Toshiba's TV, på hjul vilket gör det löjligt lätt att flytta apparaten när man väl fått den ur kartongen. Och precis som Toshiba så tar även denna modell ganska lite anspråk på utrymme. Ramen runt bilden är mycket smal och ger ett smäckert intryck. Även denna manual saknar det svenska språket, men har ändå ett ganska bra upplägg med tydliga förklaringar. Fjärran är en aning grötig och plottrig vilket gör att det tar en stund att bekanta sig med den, men kommunikationen till

vänd ►►

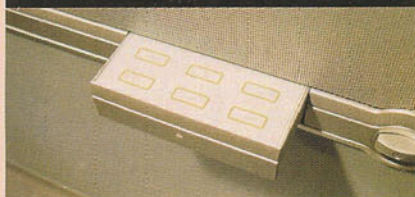
SONY KP-44PS2

Kanonbild!

Sony brukar ligga bra till i bildtester och det bevisar de återigen denna gång. Denna bakproj är, rätt inställd, lika grym som Panasonics modell. Jag är personligen mycket imponerad av hur mycket bakproj-TVs har utvecklats på kort tid. Efter att ha konstaterat att denna modell, precis som de andra, också behöver konvergensjustering så gör vi vad vi kan via användarmenyn. Här finner vi en autokonvergensjustering som visar sig fungera exemplariskt. Det tar bara några sekunder, men resultatet gav oss dubbelt så bra skärpa som när vi först slog på apparaten. Sony har liksom Panasonic en blank yta på skärmen. Givetvis tar den upp en del reflexer av rummet, men under lite dämpad belysning så är det lätt att snabbt se vilken bottenlös svärta Sony har. Trots att TVn kan visa kolsvarta bilder, så släcker den inte ut bildinformation vilket är föredömligt bra. Full poäng för detta! Färgåtergivningen kunde inte vara bättre och ljusstyrkan är precis perfekt. Mycket ljus och djup svärta som detta ger kalsbra kontrastomfång, vilket känns på detta exemplar. Ljudet är ganska godkänt, men för hemmabio krävs det mer än så här. I övrigt en kanonbra bakproj-TV som imponerar stort. Synd bara på priset som är 10.000 kronor mer än konkurrenterna.

Sony har den läckraste kontrollpanelen, och den kommer utglidande när man trycker på den.

PLUS

Svärtan
Kontrasten
Färgåtergivningen
Bra autokonvergens

MINUS

Väldigt blank skärm
Blekt ljud

FAKTA

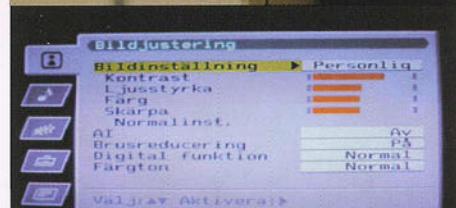
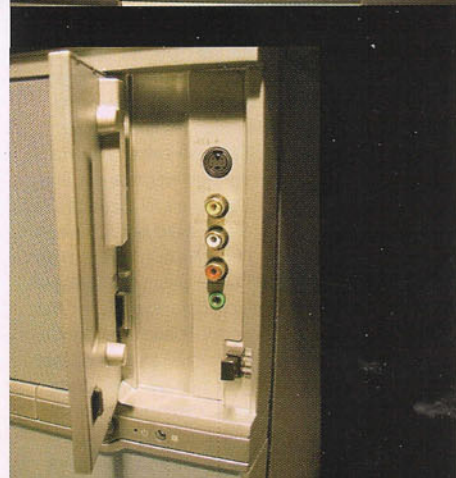
Bildstorlek: 44 tum
Bildfrekvens: 100Hz
Bild i bild: Ja
Digitalt ljud: Nej
Signalprocessor: Stereo
Sidoanslutningar: S-video, komposit & RCA-stereo
Bakanslutningar: 3 SCART, antenn, högnivå in för center & lågnivå frontar
TextTV-minne: 2000 sidor
Storlek (BHD): 1100 x 1161 x 543 mm
Vikt: 75 kg
Tillbehör: 2 sidobänkar/hyllor
5500 kronor/st
Pris: 45.000 kronor
Info: Sony 08-598 90 000
www.sony.se

Alla uppgifter enligt tillverkaren

BETYG

48 / 50

Totalbild	
Ljud	
Ljusstyrka	
Svärta	
Kontrast	
Skärpa	
Färgåtergivning	
Design	
Användarvänlighet	
Totalintryck	

Sony har även dom tre scart, samt högtalarutgångar för höger och vänster kanal. Luckan med videoingångarna sitter till höger på fronten.

forts. ► TVn är det inget fel på. När det gäller kontakter så är det lite sparsmakat på baksidan med 3 stycken SCART, en uppsättning lågnivåljud samt en coax-antenn. På fronten under en lucka finns även S-video, kompositvideo och RCA-ljud för dig med behov av snabb inkoppling av videokamera.

Sony KP-44PS2

I och med Sony så går vi upp till 44 tum. Skillnaden i bildyta mot 42 tum är dock marginell.

I alla fall om man jämför med frontprojektorer. I samma serie finns även en 51-tummare. Detta exemplar har en extra läcker och lite annorlunda design mot de andra i testet. Visserligen är den silvergrå som de övriga, men den har en väldigt speciell baksida med runda strama linjer och i en viss vinkel snett från sidan så kan man till och med missta denna modell för att vara en plasma på stativ. Tuft! Ramen runt bilden kunde dock gärna fått varit lite smalare, men det är en bagatell. Sonys manual finns på svenska och är på

vanlig Sony-manér väldigt bra upplagd. Även fjärren håller fin kvalitet. Något tråkig kanske, men hur många snygga fjärrar finns det å andra sidan? Den utför i alla fall alla dina kommandon utan problem och krångel. Anslutningar får du baktill i form av 3 SCART-kontakter, högnivå in för centerkanalsljud samt lågnivå ut för stereo-ljud. Och under en lucka på fronten finns ytterligare ingångar som S-video, hörlursutgång, kompositvideo och lågnivåljud in.

vänd ►►

THOMSON 44RWE67ES

Elegant

Den snygga Thomsonmodellen ger precis som de andra en mycket bra bildkvalitet förutsatt att man pillar till konvergens/skärpa. Ljusstyrkan är kraftig men på denna modell syns också "spökljus" extra tydligt när riktigt ljusa föremål visas mot mörka bakgrunder. Svärtan är fullt godkänd, men kan påverkas av omgivningsljuset. Detaljåtergivningen i bildens lågdagrar är överlägsen plasma, men når inte ända fram till den hos Sony och Panasonic. Men detta syns bara vid direkt jämförelse. Kontrasten som är resultatet av ljusstyrkan och svärtan blir således mycket bra, men inte maximal. Färgåtergivningen är bra om man blundar för en smula färgstick i grön-gult. Men detta syns endast vid riktigt noggranna tester och jämförelser. I övrigt är färgerna naturliga och måttade. Thomson ger fullt godkänd bildkvalitet som bara hamnar snäppet efter de bästa. Vad ljudet anbelangar så kan detta vara något snärtigare och fylligare ljud än hos de övriga, men det räcker ändå inte fram i förhållande till bildstorlek. Surround rekommenderas.

PLUS

Snygg design
Smidig storlek

MINUS

Konvergensfel
Klumpig fjärr
Små färgstick i grön-gult

FAKTA

Bildstorlek:	44 tum
Bildfrekvens:	100Hz
Bild i bild:	Nej
Digitalt ljud:	Nej
Signalprocessor:	Virtual Dolby Surround
Sidoanslutningar:	S-video, komposit, RCA-stereo & hörlur
Bakanslutningar:	3 SCART, antenn & lågnivå ut för surround och sub
TextTV-minne:	1500 sidor
Storlek (BHD):	1096 x 1255 x 559 mm
Vikt:	80 kg
Tillbehör:	1 sidobänkar/hylla
Pris:	4.000 kronor
Info:	35.000 kronor
	Thomson 042-25 75 00
	www.thomson-europe.com

Alla uppgifter enligt tillverkaren

BETYG 40,5 / 50

Totalbild	+++++
Ljud	+++
Ljusstyrka	+++++
Svärta	+++
Kontrast	+++
Skärpa	+++
Färgåtergivning	+++
Design	+++++
Användarvänlighet	+++
Totalintryck	+++

Thomson följer mallen för vettiga kontakter med tre scart, men hos fransmännen sitter även videokameraingångarna på baksidan, vilket gör att fronten endast innehåller kontrollknappar.

forts. ► Thomson 44RWE67ES

Thomsons modell är precis som Sonys en 44-tummare. Det roliga med just detta exemplar är designen som i mina ögon definitivt är testets snyggaste, tätt följd av Sonyn. Thomson har valt ett klassiskt utseende med svart-brun pianolack som passar klockrent ihop med de svarta Mirage-högtalare vi använde vid fotograferingen. Undertecknads egna NHT-burkar skulle också passa fint ihop med denna vackra TV i "flygellook". Manualen kommer med det svenska språk-

ket inkluderat och upplägget fungerar fint. Fjärrer ser ut som de flesta Thomson-fjärrar för TV idag. I min smak är den klumpig, krånglig och ful. Bland kontakterna baktill sitter det en coax-antenn, 3 stycken SCARTar samt lågnivå ut för aktiv subwoofer och externa sidohögtalare (kräver förstärkare). De tre SCART-anslutningarna ligger dessvärre här placerade bredvid varandra, vilket gör det omöjligt att använda snedställda SCART-kontakter. Bakpå ena sidan finns den lilla extrauppsättningen med S-video och RCA in för

bild och ljud. Och en extra rolig grej är att man kan lossa en del av frontpanelen som döljer lite häftiga högtalarelement.

Samsung SP-47W3HFX

Här är vi uppe på 47 tum även om TVn inte är mycket större än Thomsons 44a. Designen är modern, stilren och fräsch. Längst ned på fronten finns en också snygg lucka som döljer ett utrymme där du kan installera till exempel VHS- eller DVD-spelare. Snyggt! Manualen är liten, utförlig

vänd ►►

SAMSUNG SP47-W3HFX

Störst

Testets största TV med 47 tums bild är också den som blir mest känslig för den begränsade upplösningen vi lever med idag. Direkt ur kartongen är skärpan ganska usel och kräver omedelbar uppmärksamhet. Men som på de andra så är korrigeringsmöjligheterna ganska begränsade om man inte tar hem en tekniker som får knalla in i servicemenyn och jobba med en mer omfattande konvergensjustering. Men till en viss del kan användaren göra små förbättringar själv. Ljus finns här så det räcker till och svärtan är mycket bra med stort djup och bra detaljrikedom. Kontrasten blir därför väldigt hög, men helhetsintrycket dras ned av den usla skärpan som beror på den dåliga konvergensen. Denna modell MÅSTE justeras för att bli bra. Färgskalan lider emellanåt av en smula stick i rött och grönt, men summan ger ändå en TV som går före vilken plasma som helst i lämplighetsfaktor. Ljudet är strax under Thomsons och något bättre än de övriga. Men naturligtvis får du mer biokänsla med surroundljud.

PLUS

Bra svärta
Elegant design
Lucka för DVD, VHS, mm

MINUS

Dålig konvergens
Skärpan
Fjärren

FAKTA

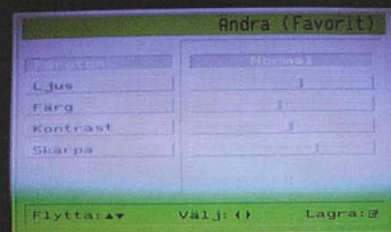
Bildstorlek: 47 tum
Bildfrekvens: 100Hz
Bild i bild: Ja
Digitalt ljud: Nej
Signalprocessor: Stereo
Sidoanslutningar: S-video, komposit & RCA-stereo
Bakanslutningar: 3 SCART, antenn, komponent, högnivå surround & lågnivå frontar
TextTV-minne: 512 sidor
Storlek (BHD): 1325 x 1132 x 588 mm
Vikt: 68 kg
Tillbehör: Nej
Pris: 35.000 kronor
Info: Samsung
08-590 96 600
www.samsung.se

Alla uppgifter enligt tillverkaren

BETYG

38,5 / 50

Totalbild	☐☐☐+
Ljud	☐☐☐
Ljusstyrka	☐☐☐☐+
Svärta	☐☐☐☐☐
Kontrast	☐☐☐☐☐
Skärpa	☐☐☐☐
Färgåtergivning	☐☐☐☐+
Design	☐☐☐☐☐+
Användarvänlighet	☐☐☐☐
Totalintryck	☐☐☐☐+

Samsung har tillsammans med Toshiba den mest välmåttade kontaktuppsättningen, och det saknas egentligen ingenting.

forts. ► och mycket pedagogiskt upplagd. Allt finns på svenska. Full poäng på detta! Samsungs fjärr är däremot en besvikelse. Den ser förvisso ganska snygg ut, men kommunikationen med TVn är under all kritik. Det känns segt och ibland händer det inget alls när man febrilt trycker på vissa knappar trots nya batterier. Anslutningar bjuds det på i form av 3 stycken SCART, en coax-antenn, komponent via RCA, lågnivå in för stereoljud, lågnivå ut för externa frontar plus högnivå för direktinkoppling av surroundhögtalare. På si-

dan finner vi som på de flesta andra kontaktarna för kameraanslutning: S-video och kompositvideo med stereoljud.

Gemensamma svagheter kräver justeringar

Det första som slog oss när vi lade ögonen på dessa apparaters DVD-bilder var att det hos samtliga förekom alldeles för mycket konvergensavvikelser. Dålig konvergens ger dålig skärpa och missvisande färger. På vissa av dem såg man

dessutom en del färgstick i rött eller grönt som med största sannolikhet beror mycket på den dåliga konvergensen. Efter att ha pratat med Toshiba så förklarar de att service av detta ingår i köpet hos dem. Du kan som kund alltså begära hjälp med att få apparaten både färg- och konvergensjusterad på plats. Vi tog därför in Tomi Elektronik som hjälpte oss med detta (under vår medverkan). De gick då in i servicemenyn på Shibas modell där de med hjälp av ett rutnät (precis som på en CRT-proj för fronprojektion) kun-

vänd ►►

forts. ▶ de justera konvergensen i flertalet zoner runtom hela bilden. Här pillade vi även med färgbalansen och drog ned på mängden röd bildinformation för att nå perfekt färgåtergivning. Proceduren gav till slut lysande resultat. Efter cirka 30 minuter var bilden som ny och därför lät vi självklart ta in ytterligare en Toshiba-modell som inte var justerad. Detta för att testet skulle bli rättvist. Men redan nu kan vi alltså påpeka att alla dessa maskiner mer eller mindre kräver justering efter leverans, då även de andra uppvisade dessa problem. Förmodligen glider eller skakas elektronkanonerna ur fokus medan apparaten fraktas runt.

Gemensamma fördelar knäcker plasma

Samtliga bakprojor med CRT tycks alltså behöva konvergensjustering för att prestera maximalt, så räkna med detta och kontrollera noga vilken service som ingår. Ljudet hos de alla är ganska ok, men knappast mer. Därför rekommenderar vi absolut att man väger in ett surroundsystem i kalkylen för att matcha den stora bilden. I alla fall för dig som vill ha riktigt "bombardäng". När man tittar på vanlig TV-bild i 4:3-format så finns det något man bör känna till. De använder sig alla nämligen av ljusgråa kanter i sidled vid vanligt TV-tittande. Svarta kanter hade varit mycket bättre för den upplevda kontrasten. Men tillverkarna ger oss olika förklaringar som "designpyl" (som om det skulle vara snyggt?) samt för att minska risken för inbränningar i rören på grund av statisk visning av 4:3 (då bara mitten av bilden jobbar). Rent bildmässigt för övrigt är alla dessa maskiner extremt mycket bättre köp än plasmaskärmar. Detta beror självklart i första hand på prisskillnaden, men även till en viss del på prestandaskillnader. En plasmaskärm har i och för sig bättre skärpa, men på grund av att

alla plasma vi sett hittills faller ihop totalt i mörka bilder, så vinner bakprojor stort när man väger in den aspekten. Utan bra svärta så går det inte att få en bra filmupplevelse med djup och dynamik. Så på den punkten så vinner bakprojorerna stort och de bästa ger till och med lika bra svärta som en vanlig TV. En plasma behöver inte heller konvergensjusteras, men när man väl gjort det bra på en bakproj så blir resultatet mer filmlikt än en plasma som istället kan kännas för hård emellanåt. I riktigt ljusa bilder ger en plasma mer tryck, men det ljustryck som kommer ifrån dessa bakprojor är mer lämpligt för filmtittande. På dagtid i extremt ljusa rum så vinner kanske plasman denna jämförelse, men på natten eller i mindre ljusstark miljö så känns ljuset från en bakproj mer lämpligt och fullt tillräckligt (förutsatt att man sitter bra placerad i förhållande till bilden). En plasma passar alltså bättre i en upplyst miljö med ljusa bilder. CRT-tekniken hos samtliga dessa bakprojor borrar för mättad och naturlig färgåtergivning förutsatt att man får räkna med viss kalibrering hos vissa modeller. Skärpan blir tillräckligt hög och

filmlämplig när konvergensen är justerad och påminner starkt om celluloidfilmens karaktär som vi ser på bio. En plasma går att hänga på väggen, det gör inte dessa apparater. Men det innebär inte att de bara därför ser speciellt klumpiga ut. Faktum är att de alla har en ganska smidig totalstorlek i förhållande till bildstorlek och rätt placering ser de väldigt trevliga ut i hemmet.

Räkna med två stora saker vid köp av CRT-bakproj!

1: Samtliga kräver ordentlig konvergensjustering och eventuellt färgkalibrering.

2: Samtliga har ett optimalt betraktningförhållande (på normalt avstånd, 4-6 meter) med cirka 45 grader i sidled och bildens övre och undre kant i höjdd. Utanför detta faller bildens uniformitet.

Bakprojektion är en gammal teknik som kräver en del pyssel. Men resultatet knäcker oftast lämplighetsfaktorn för plasma rejält! Nyckelorden är betydligt bättre svärta och pris! ■

OBS: Bäst bild av alla gav den hårdtrimmade och justerade Toshiba. Men för rättvisans skull använde vi naturligtvis den otrimmade under testets gång, och då blev resultatet på detta sätt!

VI TYCKER

Christer Bengtsson: Egentligen tycker ju jag att allt under 100 tum går bort om man är ute efter biokänsla. 3-4 meter proj-bild skall det vara, men jag är väl yrkesskadad? Dessa maskiner är ju å andra sidan i första hand TV-apparater, vilket inte en frontprojektor är. Så om jag vore ute efter en bakproj och om pengar inte spelade någon roll så skulle jag välja Sonyn. Men eftersom Panasonic i princip är lika bra för 10.000 kronor mindre, så skulle jag hellre välja den! Å andra sidan visade den kalibrerade Toshiba en extrem förbättring mot leveransutförandet. Så när alla är topptrimmade... vem vet? För mig är den råa bildkvaliteten det viktigaste och därför blundar jag personligen för andra features som utseende, storlek, finesser och funktioner!

Magnus Fredholm: Oj, oj, oj! Att bakprojektion hade blivit så här bra hade jag ingen aning om! Helt klart är att jag efter denna test allvarligt börjar överväga en bakproj i vardagsrummet. För även om vanliga projektorer ger större bild kan jag inte låta bli att irriteras över att behöva titta på TV via videon, och min fru uppskattar inte avsaknaden av text-TV. Hur som helst, för mig är valet lätt: Jag vill ha en Toshiba 42-tummare. För det första får jag inte plats med någon större, och för det andra har jag fönsiter på ett sådant sätt att det blir massor av reflexioner i alla andra apparater. Dessutom tycker jag att den är mycket snygg!

Jonas Olsson: Först och främst måste jag erkänna att mina fördomar mot bakprojor kom duktigt på skam när vi började kika på deltagarna i det här testet. Mycket har hänt sen sist... Någon solklar favorit har jag egentligen inte, då dom var ganska lika. Men mitt förstaval får ändå bli Thomson, som med sin utstickande skärm går utmärkt att bygga in i min vägg. Den skulle då komma att se ut som en plasma-TV och inte dominera rummet nämnvärt. Men det allra viktigaste, och det gäller alla, är att få apparaten gratis justerad i hemmet efter leverans. Fabriksinställningarna var nämligen inte mycket att hänga i gran!